

NATIONAAL CONGRES BODEMDALING

6 OKTOBER 2022

FLORIADE ALMERE

SLAppE BODEM
sterke samenwerking

Kenniscentrum
**Bodemdaling
en Funderingen**

WIS-kundige worden: al lerende DOEN!

Samen puzzelen tot een optimum in de polder

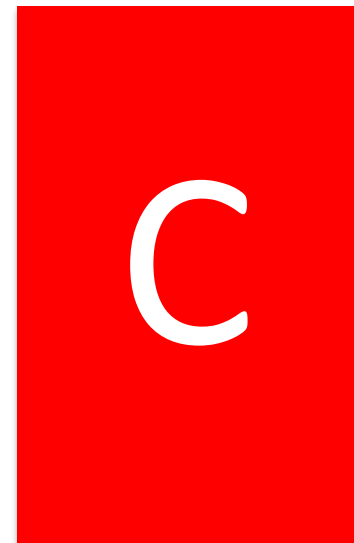

WIS-kundige worden: al lerende DOEN!

- **Welkom en WIS-je-dat** (Marieke Leentvaar, KSBoV)
- **Ontwikkelingen** (Hans Mankor, provincie Utrecht)
- **In gesprek met:**
 - Bert de Groot
(Hoogheemraad HDSR en voorzitter KSBoV)
 - Henk-Jan Soede
(Voorzitter agrarische collectief Rijn, Vecht en Venen en Bestuurslid bij agr. collectief Noord Holland Zuid, stuurgroep KSBoV en BoerenNatuur)
- **Enkele stellingen**

WIS-je-dat?

Waterinfiltratiesystemen naar praktijkrijpe maatregel?

Waarom WIS?

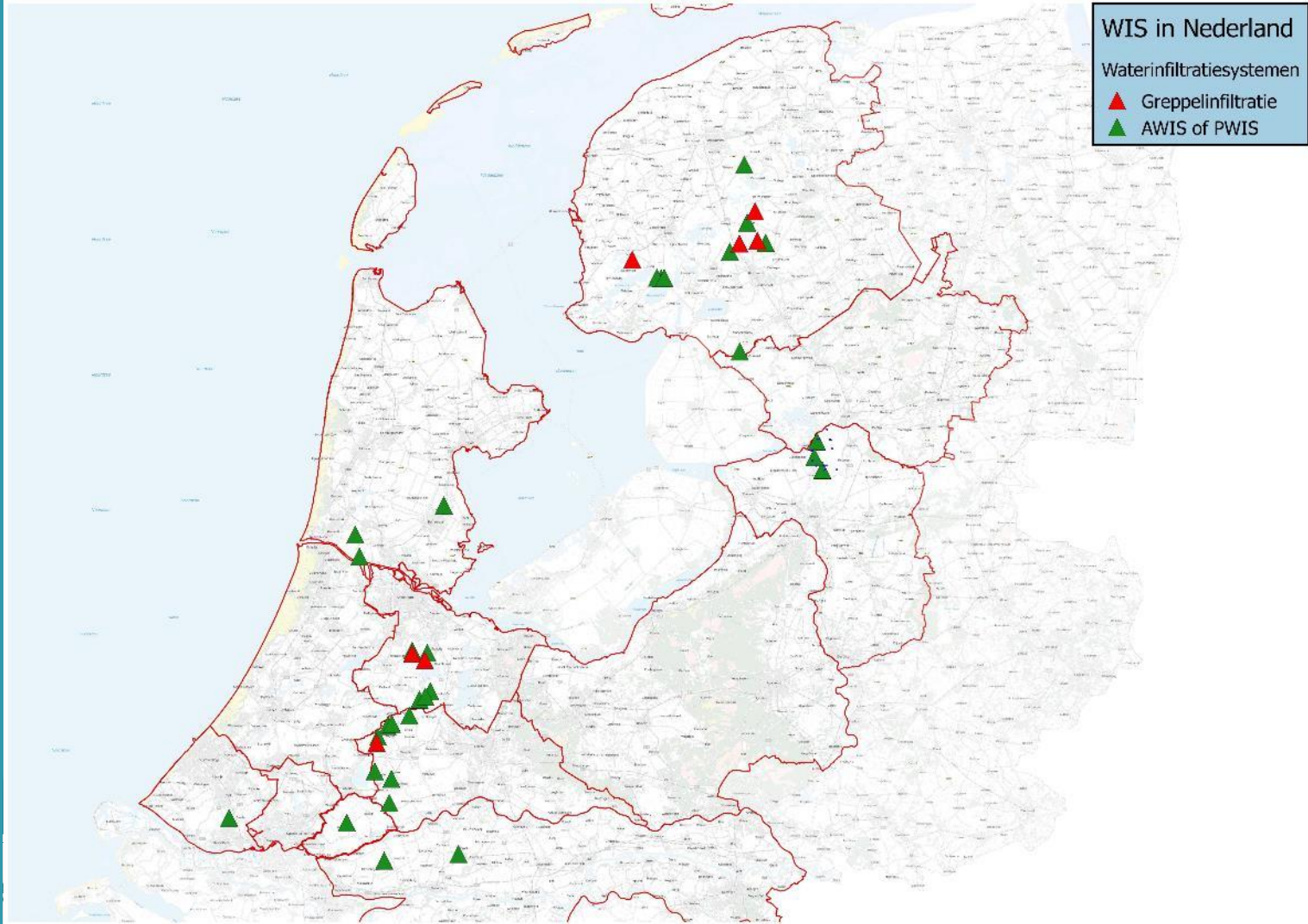
- Veenoxidatie = Broeikasemissie = Bodemdaling
- Gebeurt vooral in de zomer boven de grondwaterstand
- Oplossing: verhogen van de zomergrondwaterstand
- O.a. door waterinfiltratiesystemen

Andere opties/combi:

- Peilopzet
- Natte teelten (experiment)
- Klei in veen (experiment)
- Moldrainage (experiment)

Waar ligt WIS in Nederland?

Uitdagingen WIS

WIS is praktijkrijp maar:

- hoe optimaliseer je het toepassen van WIS?
- hoe past WIS in zoektocht naar toekomst voor melkveehouderij veenweidegebied?
- Hoe past WIS in een duurzaam klimaatbestendig watersysteem? Peilbesluiten?
- kan bodemdaling geremd zonder WIS?

Optimaliseren WIS

- Van Somers 1 naar Somers 2
 - Meten bodemdaling (LOSS)
 - Waterkwaliteit (NOBV)
 - Wateroverlast
 - Landelijke watervraag en waterbeschikbaarheid (Deltares)
 - Hoe organiseer je kennisuitwisseling?
-
- Verdienmodel boer (Boeren op Hoog Water, Valuta voor Veen)
 - Hoe organiseer je uitrol?

Beleidsmatige ontwikkelingen WIS

- GLB
- NPLG
- RVS Provincie Utrecht en Friesland
- Andere RVS-en moeten nog komen
- Subsidieregeling provincie Utrecht

Implementatie WIS

- Gezamenlijke opgave: overheid en boeren
 - Gebiedsprocessen, liefst integraal
 - WIS onderdeel van een totaalpakket
 - Maatwerk per polder noodzaak
 - Hoe WIS financieren (subsidie)
 - Blijf opletten en eventueel bijsturen
- Als het er in ligt begint het pas: leren werken met systeem, onderhoud
- > Start deelexpeditie WIS 2.0

Samenwerkingsverband/Programma

- **Doel**
Uitrol pilots vertragen bodemdaling en verduurzaming van de agrarische sector icm biodiversiteit
- **Concreet**
Tenminste 800 ha bodemdalingremmende maatregelen op veengrond
- **Door**
onderwaterdrainage, drukdrainage, natte teelten, bodemverbeterende maatregelen
- **In 3-5 polderprocessen** (zijn er nu 10)
- **Draaiboek** “Polderproces bodemdalingremmende maatregelen”
- **Motto:** “Leren door te doen én Leren van elkaar”

Rijn Vecht & Venen
Agrarisch Natuur-, Landschaps- en Waterbeheer

**waterschap
amstel gooi en vecht**

In nauwe samenwerking
met LTO, provincies
Utrecht, Zuid-Holland en
Noord-Holland

In gesprek met:

Bert de Groot & Henk-Jan Soede

Stelling 1

Agrarische collectieven zijn dé aangewezen partij om in polders bodemdalingremmende maatregelen te realiseren.

Stelling 2

Omdat aanleg bv. WIS geen voordeel heeft voor de boer, is een eigen bijdrage geen logische subsidievoorwaarde.

Stelling 3

Boeren moeten leren werken met WIS in de dagelijkse bedrijfsvoering i.s.m. waterbeheerders

Stelling 4

WIS - bodemdaling biedt een goede ingang om met boeren in gesprek te gaan over meer onderwerpen.

